

การฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

Rehabilitation of community welfare fund Phra Khru subDistrict,
Muang District, Buriram Province.

ชญาพร จันทนา* Chadaporn Janthana
พิมพ์พร ภูครองเพชร** Pimporn Phukrongpet

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ และเพื่อศึกษาเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า การฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เกิดขึ้นมาจากสาเหตุและปัจจัยหลายๆ ด้านที่เข้ามากระทบในกองทุนฯ จนทำให้ผู้นำ คณะกรรมการ และสมาชิกในกองทุนฯ เกิดความตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงที่จะทำให้กองทุนฯ ล้มได้ในอนาคตหากไม่มีการควบคุมแก้ไขความเสี่ยงในเร็ววัน โดยสาเหตุปัญหาที่ทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหนึ่งใน 79 กองทุนฯ ที่มีความเสี่ยงต่อการล้มของกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ มีสาเหตุปัญหาหลากหลาย ด้านโดยจากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นพบว่า เป็นปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องแนวคิดและหลักการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนฯ ที่ผู้นำ คณะกรรมการกองทุนฯ และสมาชิกทั้งในชุมชนและในกองทุนฯ ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในส่วนนี้ และยังมีในด้านทักษะการบริหารกองทุนฯ การจัดการระบบเอกสารต่างๆ อีกทั้งยังมีเรื่องการให้ความร่วมมือของผู้นำชุมชนในบางชุมชนที่ไม่ให้ความร่วมมือกับกองทุนฯ ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของกองทุนฯ

คำสำคัญ: การฟื้นฟู, กองทุนสวัสดิการชุมชน

* นิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาการพัฒนาชุมชน ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** อาจารย์ ดร. ประจำสาขาการพัฒนาชุมชน ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* BA 4th year student, Community Development, Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University

** Lecturer, Dr, Community Development, Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University

Abstract

Research on the rehabilitation of community welfare fund phraKhrudistrict, muangdistrict, buriramprovince. Qualitative Research The purpose of this study was to investigate the process of rehabilitation of community welfare fund phraKhrudistrict, muang district, buriram province. And to study the conditions regarding the rehabilitation of community welfare fund phraKhrudistrict, muang district, buriram province. The study indicated that therehabilitation of community welfare fund PhraKhrudistrict, muang district, buriram province, was initiated by various causes and factors. The impact on the fund until the leaders of the board and members of the fund. Awareness of the risks to the fund. Fall in the future if there is no risk control soon. The problem is that the Welfare Fund is one of the 79 funds that are vulnerable to the failure of the buriramprovince Community Welfare Fund. There are many problems. From the initial inquiry, it was found that there was a problem in understanding the concepts and principles of community welfare of the fund. And members in both the community and the fund. There is no knowledge in this section. And also in the fund management skills. Document Management System There is also the cooperation of community leaders in some communities that do not cooperate with the fund. The public relations information of the fund.

Keywords: *Rehabilitation, Community welfare fund.*

บทนำ

ระบบสวัสดิการสังคมไทยมีลักษณะเป็นชุมชนสวัสดิการฐานปัจเจก บำนาญและสวัสดิการที่สำคัญในการจัดสวัสดิการของชุมชน จนมาสู่ยุคที่รัฐบาลมีบทบาทในการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนตามความจำเป็นของกลุ่มคนที่สมควรได้รับการสงเคราะห์ เช่นสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การจัดบ้านพักคนชรา ศูนย์สงเคราะห์เด็ก ตลอดจนการสงเคราะห์ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่ดำเนินการโดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งเป็นสวัสดิการในลักษณะสงเคราะห์ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและใช้งบประมาณจำนวนมาก (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน: 2550) แต่อย่างไรก็ตาม การจัดสวัสดิการโดยหน่วยงานภาค

รัฐนั้นไม่ได้ครอบคลุมผู้ที่อยู่นอกระบบ และผู้ที่ขาดโอกาสไม่สามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการของรัฐได้ในยามที่มีความทุกข์ยากในชีวิต ดังนั้น สวัสดิการชุมชนในระดับท้องถิ่นจึงเป็นระบบสวัสดิการที่มีความแพร่หลายที่จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในสังคม (ปัตทมาวดี โปชนกุล ชูชุกิ: 2552) โดยระบบสวัสดิการชุมชนเกิดขึ้นบนฐานความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม มีวัฒนธรรมชุมชนเป็นศูนย์กลาง มีศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นที่พึ่งพาในการแก้ปัญหา ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 ได้มีการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล เพื่อเป็นฐานรากของการสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน บนพื้นฐาน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” และเพื่อให้สวัสดิการชุมชนเป็นรากฐานในการร่วมสร้างสังคมสวัสดิการในการป้องกัน แก้ไขปัญหา พัฒนา และส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรมตามมาตรฐาน โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (ปวย อังภากรณ์: 2560)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการจัดสวัสดิการให้กับประชาชน โดยมุ่งหวังให้ประชาชนไทยทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีหลักประกันในชีวิต จึงได้มีนโยบายและโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อยกระดับให้สวัสดิการชุมชนเป็นวาระแห่งชาติในการสร้างหลักประกันแห่งความมั่นคงของชุมชนฐานราก พื้นฟูทุนทางสังคม ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ทุกพื้นที่สามารถจัดตั้งและพัฒนาคุณภาพสวัสดิการชุมชนอย่างทั่วถึง โดยรัฐบาลได้สนับสนุนพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนและสมทบงบประมาณ รวมถึงพัฒนาสวัสดิการชุมชน ท้องถิ่น และภาครัฐ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน: 2555)

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีการขับเคลื่อนงานสวัสดิการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายผลักดันให้เป็นเมืองแห่งสวัสดิการเพื่อการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น มีการขับเคลื่อนงานสวัสดิการอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาความเข้มแข็งของกองทุน ภายใต้เป้าหมาย “เมืองแห่งสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง” มีการรายงานสถานะความก้าวหน้าผลการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อกำหนดเป้าหมาย ทิศทางที่จะก้าวต่อไปข้างหน้า มีการกำหนดนโยบายการจัดสวัสดิการชุมชนเป็นวาระแห่งชาติ โดยมุ่งหวังจะให้ประชาชนได้รับสวัสดิการถ้วนหน้า ภายในปี 2560 คนไทยต้องได้รับการดูแลเรื่องสวัสดิการพื้นฐานและหลักประกันในการดำรงชีวิตทุกคนทุกพื้นที่สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 208 แห่ง มีการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน 195 กองทุน มีสมาชิก 91,118 คน มีเงินออมจาก

สมาชิก 58,555,985 บาท รัฐบาลสมทบ 21,799,607 บาท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุน 811,863 บาท (สุรัชย์ พิรักษา: 2556)

จากข้อมูลการสอบทานในปี 2560 พบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ จากทั้งหมด 201 กองทุนฯ เงินกองทุนรวมประมาณ 210 ล้านบาท มีความเสี่ยง 79 กองทุนฯ สาเหตุเกิดจากปัญหาในทางระบบการบริหารกองทุนฯรวม 28 กองทุนฯ ปัญหาทางระบบการจัดการรวม 38 กองทุนฯ และเป็นปัญหาจากการตั้งรวม 13 กองทุนฯ ในตอนเริ่มต้น ถ้าหากยังไม่ปล่อยไว้จะเสี่ยงต่อการล้ม 26 กองทุนฯ และมีการฟ้องแบบโจ่งแจ้ง 20 กองทุนฯ ความเสียหายประมาณ 5 ล้านบาท ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการทางกฎหมาย มี 76 กองทุนฯ ที่ขับเคลื่อนได้ ส่วนสาเหตุสำคัญในภาพรวมเกิดจากไม่เข้าใจแนวคิด หลักการสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชน คณะกรรมการไม่เข้าใจ ไม่มีความรู้ ทักษะในการบริหารงานกองทุนฯ ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนฯ ไม่มีระเบียบ กติกาของตนเอง หลายแห่งคัดลอกจากกองทุนอื่น ไม่มีการประชุมต่อเนื่อง ขาดความรู้ทางการจัดการ งานการเงิน การบัญชีที่เป็นระบบ และขาดการวิเคราะห์ความเสี่ยงของกองทุนสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม หัวหน้ากลุ่มจังหวัดได้เสนอแนวทางการพัฒนาในเบื้องต้นว่ากองทุนฯควรดำเนินการ คือ 1) จัดประชุมสร้างความเข้าใจกองทุนสวัสดิการชุมชน 2) ทบทวนกระบวนการทำงานใหม่ คณะกรรมการ, การบริหาร, การจัดการ และระเบียบกติกา และ 3) เสริมทักษะความรู้เรื่องการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอีกกองทุนหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีความเสี่ยง เนื่องจากกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครูประสบปัญหาในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านทักษะการบริหารงานกองทุนฯ การจัดการระบบเอกสาร การเงิน การบัญชีในกองทุนฯที่ยังไม่เป็นระบบ ระเบียบเท่าที่ควร อีกทั้งคณะกรรมการและสมาชิกในกองทุนฯส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจหลักการและแนวคิดในการจัดสวัสดิการชุมชน นอกจากนี้ในปี 2558 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครูยังเป็นอีกหนึ่งกองทุนฯ ที่ประสบปัญหาการฟ้องเงินกองทุนฯ แบบโจ่งแจ้งอีกด้วย โดยหลังจากมีการสอบทานกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ขึ้นในปีงบประมาณ 2560 ทางจังหวัดบุรีรัมย์จึงได้มีการจัดตั้งขบวนคณะทำงานขึ้นใหม่ โดยคัดเลือกจากคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนในแต่ละอำเภอขึ้นมา อำเภอละ 3 คน และในการจัดตั้งคณะทำงานขบวนจังหวัดใหม่ในครั้งนี้ได้มีการสร้างเป้าหมายและกำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัดในการจัดสวัสดิการชุมชนขึ้นมาใหม่เป็น “บุรีรัมย์นครแห่งความสุข” ในการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายใหม่ในครั้งนี้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จึงเป็นหนึ่งในกองทุนฯเสี่ยงที่จะมีการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการฯขึ้นมาใหม่เช่นกัน จากปรากฏการณ์

ข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาประเด็นการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อศึกษากระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู เพื่อเผยแพร่กระบวนการฟื้นฟู การจัดการกองทุน และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลโดยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยจะศึกษาเอกสารและบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสวัสดิการชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน การฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชน และเงื่อนไข ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชน
2. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ผู้วิจัยจะเข้าไป เรียนรู้การทำงานร่วมกับสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู ในกระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการฯ เพื่อที่จะได้เห็นการทำงานของสมาชิกและ คณะกรรมการกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนในการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3. การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant interview) ผู้วิจัยจะเข้าไปเก็บ ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์คณะกรรมการ ประธาน เลขานุการ และเหรัญญิกกองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลพระครู ถึงเงื่อนไขต่างๆ ในการจัดตั้งกองทุน และสาเหตุที่ส่งผลต่อการฟื้นฟู กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู
4. การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้วิจัยจะเข้าไปเก็บข้อมูลโดยการ เข้าไปร่วมในการสนทนากลุ่มย่อยของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู เพื่อเรียนรู้ถึงกระบวนการ สาเหตุ เงื่อนไข และวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการฟื้นฟูกองทุน สวัสดิการชุมชนตำบลพระครู

ผลการวิจัย

1. กระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

กระบวนการฟื้นฟูของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เริ่มมาจากในปีงบประมาณ 2560 ทางคณะทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีการสอบถามกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ทั้งหมด พบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ จากทั้งหมด 201 กองทุนฯ มีเงินในกองทุนฯ ทั้งหมดรวมประมาณ 210 ล้านบาท ทั้งนี้มีกองทุนฯ ที่มีความเสี่ยง 79 กองทุนฯ สาเหตุเกิดจากปัญหาในทางระบบการบริหารกองทุนฯ รวม 28 กองทุนฯ ปัญหาทางระบบการจัดการรวม 38 กองทุนฯ และเป็นปัญหาจากการตั้งรวม 13 กองทุนฯ ในตอนเริ่มต้น ถ้าหากยังไม่ปล่อยไว้จะเสี่ยงต่อการล้ม 26 กองทุนฯ และมีการฟ้องแบบโจ่งแจ้ง 20 กองทุนฯ สร้างความเสียหายทั้งสิ้นประมาณ 5 ล้านบาท ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการทางกฎหมาย มี 76 กองทุนฯ ที่สามารถทำการขับเคลื่อนได้ ส่วนสาเหตุสำคัญในภาพรวมของความเสียหายกองทุนฯ เหล่านี้เกิดจากความไม่เข้าใจแนวคิดที่ไม่เข้าใจหลักการสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชน คณะกรรมการกองทุนฯ ไม่มีความรู้ ไม่มีความเข้าใจในทักษะการบริหารงานกองทุนฯ ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนฯ กองทุนฯ ไม่มีระเบียบกติกาของตนเอง กองทุนฯ หลายแห่งตัดลอกข้อมูลเอกสารจากกองทุนฯ อื่น ภายในกองทุนฯ ไม่มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง ขาดความรู้ทางการจัดการระบบข้อมูลกองทุนฯ อีกทั้งงานการเงิน การบัญชีในกองทุนฯ ไม่มีการจัดการที่เป็นระบบ และขาดการวิเคราะห์ความเสี่ยงภายในกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลของตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการสอบถามในครั้งนั้นกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหนึ่งใน 79 กองทุนฯ ที่มีความเสี่ยงมาจากปัญหาทางทักษะการบริหารงานกองทุนฯ ของคณะกรรมการกองทุนฯ ปัญหาทางการจัดการระบบข้อมูลเอกสารกองทุนฯ มีการตัดลอกข้อมูลเอกสารจากกองทุนฯ อื่น ไม่มีการจัดการระบบการเงิน การบัญชีในกองทุนฯ ภายในกองทุนฯเองไม่มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งคณะกรรมการกองทุนฯ เองยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดหลักการสำคัญของการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน และมีปัญหาในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนฯ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของการฟ้องกองทุนฯ แบบโจ่งแจ้ง ที่ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการทางกฎหมายอีกด้วย และเนื่องจากในปีงบประมาณ 2561 ทางคณะทำงานขบวนจังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีการจัดตั้งขบวนคณะทำงานขบวนจังหวัดบุรีรัมย์ใหม่ขึ้น โดยคัดเลือกจากคณะกรรมการที่ทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลในแต่ละอำเภอ

ขึ้นมา 69 คน และในการจัดตั้งขบวนการทำงานใหม่ในครั้งนี้ได้มีการสร้างเป้าหมายและกำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัดในการจัดสวัสดิการชุมชนขึ้นมาใหม่ โดยตั้งเป้าหมายให้จังหวัดบุรีรัมย์เป็น “บุรีรัมย์นครแห่งความสุข” ในการจัดตั้งขบวนการทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชนขบวนจังหวัดบุรีรัมย์ชุดใหม่ในครั้งนี้ที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการจัดสวัสดิการชุมชนของจังหวัดเพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมและบรรลุเป้าหมายให้ได้นั้น จึงนำมาสู่การฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลที่มีความเสี่ยง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย “บุรีรัมย์นครแห่งความสุข” กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จึงเป็นอีกหนึ่งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลของจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเกิดขึ้น

กระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้ เกิดขึ้นมาจากสาเหตุและปัจจัยหลายๆ ด้านที่เข้ามากระทบในกองทุนฯ จนทำให้ผู้นำคณะกรรมการ และสมาชิกในกองทุนฯ เกิดความตระหนักถึงความเสี่ยงที่จะทำให้กองทุนฯ ล้มได้ในอนาคตหากไม่มีการควบคุมแก้ไขความเสี่ยงในเร็ววัน โดยสาเหตุปัญหาที่ทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหนึ่งใน 79 กองทุนฯ ที่มีความเสี่ยงต่อการล้มของกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ มีสาเหตุปัญหามาจากหลายๆ ด้าน โดยจากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นพบว่าเป็นปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องแนวคิดและหลักการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนฯ ที่ผู้นำ คณะกรรมการกองทุนฯ และสมาชิกทั้งในชุมชนและในกองทุนฯ ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในส่วนนี้ และยังมีในด้านการจัดการบริหารกองทุนฯ การจัดการระบบเอกสารต่างๆ อีกทั้งยังมีเรื่องการให้ความร่วมมือของผู้นำชุมชนในบางชุมชนที่ไม่ให้ความร่วมมือกับกองทุนฯ ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของกองทุนฯ

จากการที่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงกองทุนฯ ในวันที่ 23 มีนาคม 2561 ที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าร่วมการวิเคราะห์ความเสี่ยงกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาในด้านการบริหารจัดการของกองทุนฯ ที่ยังขาดบุคลากรในกองทุนฯ ที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้เข้ามาช่วยเหลือ อีกทั้งยังมีปัญหาด้านการจัดการระบบข้อมูลเอกสาร การเงิน การบัญชี รายรับ-รายจ่ายในกองทุนฯ ที่ยังไม่มีการจัดการที่เป็นระบบระเบียบเท่าที่ควร และยังมีปัญหาด้านความหลากหลายของช่วงอายุของสมาชิกในกองทุนฯ ที่ยังไม่มีความหลากหลาย สมาชิกกองทุนฯ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ โดยปัญหาตรงนี้ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ของกองทุนฯ ที่จะต้องเร่งหาแนวทางแก้ไขและควบคุมโดยเร็ว แม้ในการทำงานที่ผ่านมากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครูจะพยายามดำเนินงานประชาสัมพันธ์กองทุนฯ ในแต่ปีอย่าง

สม่าเสมอก็ตาม แต่การดำเนินงานก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น จากการวิเคราะห์ความ
เสี่ยงกองทุนสวัสดิการชุมชนในครั้งนี้ จึงได้หาแนวทางแก้ไขและควบคุมความเสี่ยงกองทุนฯ
โดยอาศัยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกกองทุนฯ เข้ามาช่วยในการผลักดันกองทุนฯ ให้
ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู

2. เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอ เมือง จังหวัดบุรีรัมย์

เงื่อนไขในการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัด
บุรีรัมย์ จากกระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัด
บุรีรัมย์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงกองทุนสวัสดิการชุมชนเข้ามาช่วยในกระบวนการ
ฟื้นฟู เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาความเสี่ยงที่กองทุนฯ กำลังประสบปัญหาอยู่แล้ว ใน
กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงกองทุนฯ ครั้งนี้ยังทำให้เห็นถึงเงื่อนไขหรือปัจจัยที่เข้ามา
กระทบทั้งต่อความเสี่ยงของกองทุนฯ และในระหว่างที่มีการจัดกระบวนการฟื้นฟูกองทุนฯ
อีกด้วย โดยเงื่อนไขหรือปัจจัยที่เข้ามากระทบจนทำให้กองทุนฯ เกิดความเสี่ยง และกระทบ
ในระหว่างที่มีการจัดกระบวนการฟื้นฟูขั้นนั้น สามารถแบ่งเงื่อนไขและปัจจัยออกได้เป็น
สองปัจจัย

โดยปัจจัยทั้งสองปัจจัยนี้จะแบ่งได้เป็น ปัจจัยภายใน และ ปัจจัยภายนอก ซึ่ง
เป็นปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อเป็นการช่วย
ในการอธิบายให้เห็นถึงกระบวนการเกิดกระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่ไม่ว่า
จะเป็นด้านที่กระทบจนทำให้เกิดความเสี่ยง และด้านที่กระทบจนทำให้ประสบความสำเร็จ
ในการฟื้นฟู เกิดมาจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล
พระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยปัจจัยสองปัจจัยนี้จะมีลักษณะดังนี้

ปัจจัยภายในกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ คือ
ปัจจัยที่ทั้งสนับสนุนและส่งผลต่อกองทุนฯ จนทำให้การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการ
ชุมชนตำบลพระครูเกิดทั้งความเสี่ยงและประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูกองทุนฯ ซึ่งปัจจัย
ภายในกองทุนฯ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ผู้นำกองทุนฯ คณะกรรมการกองทุนฯ
สมาชิกทั้งภายในกองทุนฯ และภายในชุมชน และทรัพยากรที่มีอยู่ในภายในกองทุนฯ โดย
ปัจจัยภายในแต่ละส่วนจะต้องมีลักษณะดังนี้

1) ผู้นำและคณะกรรมการกองทุนฯ คือ ผู้นำหรือคณะกรรมการดำเนินงาน
กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้รับการเลือกตั้ง
จากสมาชิกภายในกองทุนฯ ที่มีรายชื่อในทะเบียนรายชื่อตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัด
บุรีรัมย์ เป็นบุคคลที่สมาชิกในกองทุนฯ ให้ความเชื่อมั่นในการทำงาน นอกจากนั้นผู้นำและ

คณะกรรมการกองทุนฯ จะต้องมึ่ทักษะในด้านการบริหารงานกองทุนฯ และเข้าใจในแนวคิด และหลักการทำงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนอีกด้วย หากผู้นำหรือคณะกรรมการกองทุนฯ ขาดคุณลักษณะจากที่กล่าวไปข้างต้น อาจทำให้ภายในกองทุนฯ เกิดความเสี่ยงจนนำไปสู่การล้มของกองทุนฯ ได้

2) สมาชิกในกองทุนฯ และคนในชุมชนตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ คือประชาชนในตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่สมัครเข้าร่วมกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู และประชาชนทั่วไปในตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนรายชื่อตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 65 ปีขึ้นไป โดยสมาชิกทั้งในกองทุนฯ และในชุมชนจะต้องให้ความร่วมมือในการร่วมทำกิจกรรมทั้งภายในกองทุนฯ และในชุมชน อย่างมีจิตสำนึกที่ดีในการร่วมกันพัฒนาและร่วมทำกิจกรรมในชุมชน อีกทั้งสมาชิกจะทำความเข้าใจในแนวคิดและหลักการจัดกองทุนสวัสดิการชุมชนของตนเอง ว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนจัดขึ้นเพื่ออะไร มีประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนอย่างไร

3) ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในกองทุนฯ หรือภายในชุมชนตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ คือ สิ่งที่มีเอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการนำเอาวัฒนธรรมประเพณีในชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการดัดแปลงทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นสื่อในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกทั้งในชุมชนและในกองทุนฯ ทำให้สมาชิกทั้งในกองทุนฯ และในชุมชนตระหนักถึงประโยชน์ของการจัดสวัสดิการในชุมชน

ปัจจัยภายนอกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ คือ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องหรือสนใจให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ แนวคิด หลักการ และวิธีการจัดกองทุนสวัสดิการชุมชน สนับสนุนส่งเสริมด้านวิชาการ การจัดการระบบข้อมูลเอกสารต่างๆ ของกองทุนฯ อีกทั้งยังให้คำแนะนํ่าแก่กองทุนฯ ด้านการเงิน การบัญชี การจัดทำเอกสารรายรับ-รายจ่ายของกองทุนฯ ที่เป็นระบบระเบียบและง่ายต่อการตรวจสอบ เพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนฯ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยภายนอกกองทุนฯ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ หน่วยงานภายนอก องค์กรภาคีเครือข่าย และกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยปัจจัยภายนอกแต่ละส่วนจะต้องมีลักษณะดังนี้

1) หน่วยงานภายนอก คือ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมด้านวิชาการ องค์กรความรู้เรื่องแนวคิดและหลักการจัดสวัสดิการชุมชนทั้งแก่ผู้นำ คณะกรรมการ สมาชิกทั้งในกองทุนฯ และในชุมชน เรื่องแนวคิด

และหลักการจัดสวัสดิการชุมชน อีกทั้งยังให้คำแนะนำด้านทักษะการบริหารจัดการกองทุน สวัสดิการชุมชนแก่ผู้นำและคณะกรรมการในกองทุนฯ นอกจากนี้ยังให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน และให้ความรู้ด้านการจัดการระบบเอกสาร การบัญชีแก่ผู้ดูแลการเงินการบัญชี ภายในกองทุนฯ รวมทั้งยังคอยช่วยเหลือติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นๆ ให้เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานของ กองทุนฯ อีกด้วย

2) องค์กรภาคีเครือข่าย คือ กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่มีเป้าหมายร่วมกันในการทำงาน มารวมตัวกันด้วยความสมัครใจ เพื่อทำกิจกรรมนั้นๆ ให้บรรลุเป้าหมาย (เป็นการร่วมกันคิด/ร่วมกันวางแผนร่วมทำ/ร่วมกันประเมินผลโครงการกองทุนฯ) โดยในกลุ่มองค์กรภาคีเครือข่ายกับกองทุนฯ ร่วมจะมีความสัมพันธ์กันในแนวราบ มีความเสมอภาค และเรียนรู้การทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งองค์กรภาคีเครือข่ายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการผลักดันการทำงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชน โดยจะต้องมีการติดต่อและประสานกับองค์กรภาคีเครือข่ายเหล่านี้ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้กองทุนฯ มีหน่วยงานสนับสนุนการทำงานของกองทุนฯ เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ในการทำงานร่วมกันทุกฝ่ายจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การทำงานบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ปฏิบัติงานเกิดความพอใจในการทำงานนั้นๆ ด้วย

3) กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายในชุมชน คือ กระแสการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนที่สังคมความเป็นอยู่ภายในชุมชนมีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต จากที่เคยเป็นชุมชนชนบทเปลี่ยนแปลงไปเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายในชุมชนทำให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนเป็นปัจจัยภายนอกอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อกองทุนสวัสดิการชุมชน และเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชน

เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องในการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครูอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้เกิดจากปัจจัยหลายๆ ด้านที่เข้ามากระทบ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกองทุนฯ จนทำให้เกิดความเสี่ยง หรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกองทุนฯ จนทำให้เกิดกระบวนการฟื้นฟูกองทุนฯ ในครั้งนี้ขึ้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกองทุนฯ ทั้งในด้านบวกและด้านลบ โดยปัจจัยต่างๆ นั้นล้วนเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกกองทุนฯ ที่ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายในที่ได้รับผลกระทบมาจากคณะกรรมการสมาชิกในกองทุนฯ และประชากรในชุมชนพื้นที่การจัดตั้งกองทุนฯ เองที่ต่างมีอิทธิพลต่อการทำให้กองทุนฯ เกิดความเสี่ยง และเกิดกระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ขึ้น

นอกจากปัจจัยภายในที่จะส่งผลกระทบต่อเงื่อนไขทำให้เกิดความเสี่ยงและเกิดกระบวนการฟื้นฟูกองทุนฯ แล้ว ปัจจัยภายนอกยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อให้กองทุนฯเกิดความเสี่ยงและเกิดกระบวนการฟื้นฟูกองทุนฯ ขึ้นอีกด้วย โดยผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงหรือกระบวนการฟื้นฟูนั้นมาจากหน่วยงานภายนอกภาครัฐหรือเอกชน และกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายในชุมชน ที่เข้ามามีบทบาทในการทำงานร่วมกับกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยมีการให้ความช่วยเหลือกองทุนฯ หรือให้ความรู้เรื่องแนวคิดและหลักการสำคัญของสวัสดิการชุมชนแก่คณะกรรมการ สมาชิกกองทุนฯ และประชาชนในชุมชนพื้นที่กองทุนฯ เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพกองทุนฯ ให้ทุกคนที่เป็นสมาชิกกองทุนฯ และไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนฯ ได้มีความรู้ความเข้าใจคำว่า “สวัสดิการชุมชน” เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนฯ มากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้การสนับสนุนกองทุนฯ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงบประมาณในการดำเนินงานกองทุนฯ หรือบุคลากรที่มีความรู้ มีทักษะในการจัดการระบบข้อมูลเอกสารกองทุนฯ เข้ามาให้ความรู้แก่คณะกรรมการหรือสมาชิกในกองทุนฯ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพจนทำให้การทำงานของกองทุนฯ ประสบผลสำเร็จ ซึ่งหากกองทุนฯ ไม่มีปัจจัยภายนอกเหล่านี้เข้ามาหนุนเสริมอาจจะทำให้กองทุนฯ ประสบปัญหาความเสียหายต่อการล้มได้ ทั้งยังมีกระแสการเปลี่ยนแปลงสังคมภายในชุมชนที่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะเข้ามากระทบต่อการฟื้นฟูกองทุนฯ ครั้นนี้ เนื่องจากในยุคนับปัจจุบันสังคมภายในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนชนบทในอดีตเป็นชุมชนเมืองสูงมาก จนทำให้ภายในชุมชนขาดทุนทางสังคมภายในชุมชน จึงมีผลทำให้กระทบต่อการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการภายในชุมชน ดังนั้น ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกเหล่านี้จึงมีความสำคัญต่อการทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลต่อไปโดยไม่เกิดความเสี่ยงในการยุติการดำเนินงานกองทุนฯ ในอนาคต และกลายเป็นมรดกของชุมชนส่งต่อไปยังรุ่นลูกหลานต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอมะนัง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดย พ.ร.บ. การจัดสวัสดิการชุมชนปี 2549 จัดตั้งขึ้นจากการสนับสนุนของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์ โดยในการจัดตั้งกองทุนฯ ได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลพระครู และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หลายปีที่ผ่านมากองทุนฯ ได้ดำเนินการจัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกมาโดยตลอด จนกระทั่งทางขบวนคณะทำงาน

จังหวัดบุรีรัมย์มีการสอบทานกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งหมดในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ จากทั้งหมด 201 กองทุนฯ มีเงินในกองทุนฯ ทั้งหมดรวมประมาณ 210 ล้านบาท มีกองทุนฯ ที่มีความเสี่ยงทั้งสิ้น 79 กองทุนฯ หากยังปล่อยไว้จะเสี่ยงต่อการล้ม 26 กองทุนฯ และมีการฉ้อโกงแบบโจ่งแจ้ง 20 กองทุนฯ สร้างความเสียหายทั้งสิ้นประมาณ 5 ล้านบาท ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการทางกฎหมาย ส่วนสาเหตุสำคัญในภาพรวมของความเสี่ยงกองทุนฯ เหล่านี้เกิดจากความไม่เข้าใจแนวคิดไม่เข้าใจหลักการสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชน คณะกรรมการกองทุนฯ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในทักษะการบริหารงานกองทุนฯ ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนฯ กองทุนฯ ไม่มีระเบียบกติกาของตนเอง กองทุนฯ หลายแห่งคัดลอกข้อมูลเอกสารจากกองทุนฯ อื่น ภายในกองทุนฯ ไม่มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง ขาดความรู้ทางการจัดการระบบข้อมูลกองทุนฯ อีกทั้งงานการเงิน การบัญชีในกองทุนฯ ไม่มีการจัดการที่เป็นระบบ และขาดการวิเคราะห์ความเสี่ยงภายในกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลของตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการสอบทานในครั้งนั้นกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหนึ่งใน 79 กองทุนฯ ที่มีความเสี่ยงมาจากปัญหาทางทักษะการบริหารงานกองทุนฯ ของคณะกรรมการกองทุนฯ ปัญหาทางการจัดการระบบข้อมูลเอกสารกองทุนฯ มีการคัดลอกข้อมูลเอกสารจากกองทุนฯ อื่น ไม่มีการจัดการระบบการเงินการบัญชีในกองทุนฯ ภายในกองทุนฯ เองไม่มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งคณะกรรมการกองทุนฯ เองยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดหลักการสำคัญของการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนและมีปัญหาในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนฯ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของการฉ้อโกงกองทุนฯ แบบโจ่งแจ้งที่ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการทางกฎหมายอีกด้วย จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้นำมาสู่การฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ขึ้น

กระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชน จากการศึกษาพบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยนำแนวคิดสวัสดิการชุมชนของกนกศักดิ์ แก้วนพ มาใช้ในการอธิบายเรื่องกระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครูว่า ในกระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเกิดความร่วมมือของคนในชุมชนในกระบวนการแก้ไขปัญหานี้ นับตั้งแต่ตระหนักถึงปัญหา การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน ตลอดจนการหาแนวทางหรือวิธีการแก้ไข การตัดสินใจ ตลอดจนการดำเนินการและประเมินผลร่วมกัน การจัดสวัสดิการชุมชนจะต้องเกิดจากความสามารถในการดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือสนองตอบต่อความต้องการภายในชุมชนในด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงาน และมีรายได้และความมั่นคงของคนภายในชุมชน โดยทั้งนี้

อาจมีการระดมทรัพยากรจากภายในและภายนอกมาใช้ในการดำเนินการสนองตอบต่อความต้องการและปัญหา ซึ่งมีเป้าหมายนำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชนได้ในที่สุด

เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชน จากการศึกษาพบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยนำแนวคิดสวัสดิการชุมชนของเถลิง ไพโรจน์ภักดิ์ มาใช้ในการอธิบายเรื่องเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนว่า ในการฟื้นฟูหรือจัดตั้งกองทุนฯ จะต้องอาศัยทุนเข้ามาช่วยเป็นอันดับแรก โดยทุนต่างๆ เหล่านั้นไม่ได้หมายถึงแค่ทุนที่เป็นเงินตราเพียงเท่านั้น เพราะจริงๆ แล้วทุนในการจัดสวัสดิการชุมชนนั้นทุนทางเงินตราเป็นเพียงทุนหนึ่งเท่านั้น แต่ทุนที่จะเข้ามาช่วยจริงๆ ในการจัดสวัสดิการชุมชนจะต้องอาศัยทุนในชุมชน ที่มีคนในชุมชนเป็นเงื่อนไขสำคัญที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนให้มีการดำเนินงานต่อไปในอนาคตได้ และนอกจากทุนในชุมชนที่เป็นปัจจัยภายในกองทุนฯ แล้ว ยังจะต้องอาศัยทุนจากภายนอกที่เป็นปัจจัยภายนอกอีกปัจจัยหนึ่งเข้ามาสนับสนุนเงื่อนไขในการดำเนินงานกองทุนฯ เพื่อให้กองทุนฯ ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานขับเคลื่อนงานกองทุนสวัสดิการชุมชนต่อไป

ความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน คือ สามารถให้การช่วยเหลือสมาชิกได้อย่างกว้างขวาง ต่อเนื่อง ครบถ้วน สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการและสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน เป็นเครื่องมือสร้างหลักประกันทางสังคมที่สำคัญของชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชนจะประสบความสำเร็จได้จาก

1) ความเข้าใจ ความเชื่อมั่นในแนวคิดอุดมการณ์สวัสดิการชุมชน ที่เน้นเรื่องการพึ่งตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามแนวคิด “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงทุนภายใน มีการจัดสวัสดิการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและปัญหาความต้องการของชุมชน ทั้งสวัสดิการที่ใช้เงินกองทุนและสวัสดิการที่เป็นการดูแลช่วยเหลือกันโดยไม่ต้องใช้เงิน

2) จำนวนสมาชิก คือ สมาชิกที่เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ จนครอบคลุมประชากรทั้งตำบล กระจายทุกช่วงวัยเพราะยังมีสมาชิกมากเงินสมทบจะมีมาก ความเสี่ยงในการจ่ายเงินสวัสดิการจะยิ่งน้อยลง เพราะมีการกระจายความเสี่ยงออกไปมากขึ้น กองทุนที่มีสมาชิกน้อยจะมีความเสี่ยงมากกว่ากองทุนที่มีสมาชิกมาก

3) มีความมั่นคงทางการเงิน เพราะสมาชิกจ่ายเงินสมทบครบถ้วน สม่ำเสมอ มีการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ มีรายรับจากแหล่งอื่นๆ ของกองทุนอย่างต่อเนื่อง สัดส่วนการจ่ายสวัสดิการให้สมาชิกและค่าใช้จ่ายบริหารจัดการสัมพันธ์กับรายรับ เน้นการพึ่งพาทุนภายในชุมชนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

4) การบริหารจัดการเปิดเผยโปร่งใส ระบบบัญชีการเงินถูกต้องทันเวลา และสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผลการดำเนินงานสู่สมาชิก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชน ควรจะมีการแจ้งสถานการณ์การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนฝ่ายบัญชีและการเงิน ประสานงานกับทุกฝ่ายเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณการสนับสนุนหรือการเก็บเงินสมทบจากสมาชิกกองทุน เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนและสวัสดิการที่ได้รับจากกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยเฉพาะสื่อที่ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก เช่น ทาง Application Line, Facebook

บรรณานุกรม

- ป้วย อึ้งภากรณ์.(2560). กองทุนสวัสดิการชุมชน กลไกพัฒนาคุณภาพแห่งชีวิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปัทมาวดี โพนกุลชูชูก .(2552). วรรณกรรมปริทัศน์และการสังเคราะห์ความรู้เรื่อง สวัสดิการชุมชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2555). คู่มือการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัด สวัสดิการชุมชนปี 2554. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์การมหาชน.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน .(2550). สวัสดิการชุมชนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนา องค์กรชุมชน องค์การมหาชน.
- สุรัชย์ พิรักษา.(2556). ชาวท้องถิ่นบุรีรัมย์จัดเวทีสมัชชาชาวบ้านองค์กรชุมชนขับเคลื่อนงาน สวัสดิการอย่างมีประสิทธิภาพ. อุบลราชธานี: สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 2 กรมประชาสัมพันธ์.

